

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	05/28-5-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Bedrijfsvoering	COMMISSIE	FAC
STELLER	P. Hulsbosch	TELEFOONNUMMER	06-34279532
NUMMER	8226F99	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk

Onderwerp Statenbrief:
Accountantsverslag jaarrekening 2020

Voorgestelde behandeling:
Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Onze onafhankelijke accountant (PwC) geeft in het accountantsverslag haar bevindingen over de jaarstukken 2020. Daarnaast geeft zij adviezen met betrekking tot verbeteringen in het proces en inhoud van de jaarstukken 2021. In deze brief vindt u de reactie van Gedeputeerde Staten op het accountantsverslag. Gedeputeerde Staten herkent zich in de bevindingen en adviezen van de accountant.

Inleiding

Onze onafhankelijke accountant heeft in het accountantsverslag 2020 de bevindingen en adviezen helder weergegeven. De bevindingen en adviezen zijn in lijn met de eerder uitgebrachte Boardletter en Managementletter 2020.

Het college is verheugd met het positieve beeld dat wordt geschetst in het accountantsverslag. De voortgang die is geboekt en ook werd geconstateerd in de Boardletter 2020, heeft zich vertaald in een verbeterd jaarrekeningcontroletraject, dat volgens de reguliere planning is afgerond. Ook de positieve feedback op de verbeteringen in de organisatie van het VRT project, de rol van de Advisory Board, de goede vastlegging van meerwerk deed ons goed. Wij realiseren ons echter ook dat we er nog niet zijn en dat aanvullende acties en verbeteringen nodig zijn. De aandachtspunten die de accountant constateert herkennen we dan ook en passen in onze planning voor het doorvoeren van verdere verbeteringen.

De totstandkoming en controle van de jaarstukken 2020 was een intensief proces waarbij het doel was om te komen tot een vroegtijdige oplevering van de jaarstukken. Dit is bereikt door een goede samenwerking tussen de organisatie en het team van PwC. Ook dit jaar heeft de controle, vanwege de corona-maatregelen, op "afstand" plaatsgevonden. Het college en management is PwC en de organisatie erkentelijk voor de goede samenwerking en de bereikte resultaten. Het proces zal ook dit jaar weer worden geëvalueerd, om verdergaande verbeteringen te kunnen doorvoeren in het proces rondom het opstellen en de controle van de jaarstukken 2021.

In deze Statenbrief wordt ingegaan op de 8 kernboodschappen van de accountant. Hierbij wordt de reactie van het College van Gedeputeerde Staten weergegeven.

Toelichting

(Kern)boodschappen Accountantsverslag

1. *Uitkomst jaarrekeningcontrole 2020*

De accountant geeft een goedkeurende controleverklaring af voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Uit de controle komen een aantal bevindingen ten aanzien van rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekening 2020. Er zijn geen bevindingen inzake WNT en SiSa. Daarnaast geldt dat er geen indicaties van fraude en/of niet naleving van wet- en regelgeving zijn geconstateerd.

Reactie

Geen aanvullende reactie, hoewel we natuurlijk blij zijn met deze constatering.

2. *Jaarrekening proces aanzienlijk beter verlopen, in 2021 volgende kwaliteitsimpuls*

Door het college en de organisatie is in 2020/2021 flink geïnvesteerd in het traject van totstandkoming van de jaarrekening (inclusief accountantscontrole). Onder andere op het gebied van projectmanagement, uitvoeren interne controles en de oplevering van het jaarrekeningdossier zijn positieve stappen gezet. Dit heeft geresulteerd in een verbeterd jaarrekeningcontroletraject dat volgens de reguliere planning en daarmee veel eerder dan vorige jaren wordt afgerond. Wel ziet de accountant een aantal belangrijke aspecten die nog verder verbeterd kunnen worden voor de controle 2021 (o.a. eerder uitvoeren van interne controles door team AO/IC en VIC, kwetsbaarheid van aantal functionarissen en eerder opleveren van een aantal belangrijke dossiers). Samen zullen wij na afronding van de controle 2020 een doorkijk maken naar het komend jaar.

Reactie

De aandachtspunten die de accountant constateert herkennen we en passen in onze planning voor het doorvoeren van verdere verbeteringen. Dit jaar is reeds een goede stap gezet in het tijdig opleveren van belangrijke dossiers. Helaas was dit nog niet van toepassing voor de materiele vaste activa. Hiervoor geldt dat bij de vernieuwing van het financiële systeem, de vereenvoudiging van de administratie van materieel vast actief, als speerpunt wordt meegenomen. Hierdoor wordt de oplevering van dit dossier vereenvoudigd. Ook gaan we actief aan de slag met het in een eerder stadium aansluitingsverschillen te analyseren en op te lossen.

Door verdere opleiding en kennisverbreding verminderen we onze afhankelijkheid van een beperkt aantal medewerkers.

3. *Concept eindafrekening Uithoflijn verwerkt in de jaarrekening*

Eind 2020 heeft decharge plaatsgevonden voor het project Uithoflijn, de projectorganisatie is hierbij per 1 januari 2021 opgeheven. In de jaarrekening 2020 is een concept eindafrekening met gemeente Utrecht opgenomen, op basis van een door de stuurgroep en directieraad goedgekeurd voorstel. In 2021 zal de finale eindafrekening worden verwerkt na o.a. de laatste controles van de subsidieverantwoording en de afrekening met het rijk. De accountant stemt in met de huidige verwerking in de jaarrekening 2020.

Reactie

Het college is tevreden dat er duidelijkheid is omtrent dit onderwerp en dat de accountant instemt met de verwerking in de jaarrekening 2020.

4. *VRT kent grote investeringen, adequate maatregelen getroffen qua financiële beheersing*

In 2020 is ruim € 87 mln. geïnvesteerd in het project VRT (o.a. aanpassing infrastructuur en aanschaf van nieuwe trams). Deze investeringen zijn conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verwerkt in de jaarrekening 2020. In de financiële beheersing van het project zijn daarbij adequate maatregelen getroffen voor o.a. opdrachtgeverschap en eventueel meerwerk (o.a. advisering Advisory Board en interne/externe toetsing).

Reactie

We zijn blij dat de accountant onderschrijft dat de getroffen maatregelen omtrent de financiële beheersing adequaat zijn.

5. *Kwaliteit jaarverslag is toegenomen, informatiewaarde jaarrekening kan worden verbeterd*

Het college heeft in het jaarrekeningtraject 2020 focus gelegd op het verbeteren van de kwaliteit van het

jaarverslag. Met het opnemen van infographics, het toepassen van een stoplichtenmodel voor de realisatie van beleid en de beter leesbare paragrafen is dit gelukt. Een mooie stap is gemaakt. Het compacter maken van het jaarverslagdeel en de kwaliteit van de toelichtingen in het jaarrekeningdeel zijn nog aandachtspunten.

Reactie

We zijn blij met de constatering van de accountant dat we een mooie stap hebben gemaakt in het verbeteren van de leesbaarheid van de jaarstukken. Hierbij hebben we qua prioritering inderdaad eerst de focus gelegd op het jaarverslag. We hebben ook geprobeerd in hoofdstuk 1 van het jaarverslag een samenvattend beeld te schetsen dat in de hoofdstukken 2 (toelichting per programma), 3 (paragrafen) en 4 (jaarrekening) verder uitgebreid wordt toegelicht. Wij zijn benieuwd of ook PS dit herkent en waardevol acht. Daarnaast hebben we noodzakelijke aanpassingen in de jaarrekening doorgevoerd. Het is onze ambitie om in de jaarstukken 2021 verdere verbeteringen door te voeren in het jaarrekeningdeel.

6. *Bevindingen naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen, aanscherpen interne beheersing gewenst*
Uit de controle op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen blijken bevindingen (totaal € 2,47 mln. fout). In een aantal gevallen zijn dit inkoopdossiers die ook in vorige jaren onrechtmatig waren (en doorlopen naar 2020). De kwaliteit van de verbijzonderde interne controles achteraf is toegenomen. Wel is het belangrijk dat de interne beheersing in het primaire proces (bij het aangaan van de verplichting) wordt verbeterd. Documentatie van overwegingen, vastleggen van de procesgang en (in sommige gevallen) een tijdige juridische toets zijn hierbij aandachtspunten.

Reactie

Er zijn al diverse acties in gang gezet met betrekking tot deze bevinding van de accountant. Zo is in 2021 het verplichtingenloket geïntroduceerd en geïmplementeerd in het inkoop- en financiële proces van de provincie. Deze extra schakel zorgt voor meer eenduidigheid en actuele informatie. Daarnaast wordt er veel aan voorlichting gedaan en het ontwikkelen van tools om de medewerkers rechtmatig te laten handelen.

Door de voorlichting worden leerstukken eerder herkend en wordt tijdig advies bij de afdeling Inkoop ingewonnen. Alle meervoudig onderhandse en Europese aanbestedingen worden begeleid door de accountinkoper waarna zij, samen met de afdeling, zorgdragen voor een goede documentatie. Ook is er recent software aangekocht ten behoeve van een betere documentatie. Daarnaast lopen er aanbestedingen om het documenteren en archiveren van informatie, waaronder ook inkoopinformatie, makkelijker te maken.

7. *Speerpunt projectbeheersing-control*
Er is nog geen provincie breed kader voor het projectmatig werken voor verschillende projecten. Voor de infrastructurele projecten wordt op dit moment een nieuwe Utrechts ramingsmethodiek opgesteld waarin de kostenbeheersing conform de SSK methodiek (Standaard Systematiek Kostenramingen) een plek krijgt, evenals de beheersing van risico's en kredieten en de rapportages aan de Staten. Dit is gekoppeld aan de nieuwe Nota Investeren. Ook wordt een managementhandboek projectbeheersing geschreven als kader voor risicomanagement en (kwaliteits)borging. Binnen mobiliteit wordt gewerkt met onderlinge kwaliteitsbewaking en toetsing op zowel de voortgang als het budget. De Utrechtse ramingsmethodiek is verplicht voor grote en complexe projecten.
Grote projecten hebben op dit moment een risicodossier, maar deze dossiers kennen nog geen uniforme inrichting en ook de koppeling met Naris moet nog verder worden gelegd. Daarnaast verschillen vorm en inhoud van de gehanteerde projectrapportages, alsmede de daarvoor gebruikte hulpmiddelen.

Reactie

We herkennen de aandachtspunten en adviezen met betrekking tot het doorzetten van de uniformeringslag op het gebied van projectbeheersing, de Utrechtse ramingsmethodiek en vorm en inhoud van projectrapportages. De komende periode is er veel aandacht voor dit onderwerp. In de nieuwe Nota Investeren, waarden en exploiteren, worden, in samenspraak met de FAC, nieuwe spelregels opgesteld rondom dit onderwerp. De vaststelling van de nieuwe Nota Investeren, waarden en exploiteren is staat gepland in het vierde kwartaal van 2021. Daarna volgt de implementatie.

8. *Speerpunt organisatieontwikkeling*
Vorig jaar was de onderlinge verbondenheid tussen de verschillende programma's van het spoor 'Basis op orde' nog een belangrijke waarneming. In 2020 is actief gezocht naar de verbinding. De structuur tussen de programma's is daarbij ook duidelijker gemaakt. Er vindt regelmatig intern overleg plaats om de stand van zaken te bespreken en inzicht te houden op de onderlinge afhankelijkheden in de programma's. Bovendien is er door de programmatrekkers een dashboard ingericht om de voortgang

van de programma's te monitoren. Daarnaast heeft de concerncontroller een monitor ingericht die onafhankelijk van de programma's de realisatie van de aanbevelingen van rekenkamer en accountant volgt.

Naast de kwartaalrapportages van de drie programma's van Basis op orde, wordt elk halfjaar de commissie BEM (mondeling) geïnformeerd over de voortgang van het geheel (zie 2020BEM207 voor de laatste Statenbrief). De uitkomsten van het MTO (medewerkers tevredenheidsonderzoek) laat zien dat er op het terrein van de gewenste waarden nog een stap te maken is. Het CMT is daarom in gesprek met elkaar om het verhaal van de organisatie (de 'purpose'), de cultuur en het gewenste gedrag te versterken en te concretiseren. Het plan rondom de implementatie van de omgevingswet wordt daarbij als inspiratiebron gezien. Juist deze overkoepelde, gedragen en gedeelde visie moet ons inziens de basis zijn van een verdere concretisering en interventieplan om op dit terrein versnelde stappen te gaan zetten. Het is aan te bevelen om hiervoor ook duidelijke te behalen doelen te benoemen en daarbij periodiek meer meetbaar te monitoren op de voortgang en het effect van interventies.

Reactie

Wij onderschrijven de notie van de accountant dat de onderlinge verbondenheid tussen, de integrale sturing op en de monitoring van de diverse verbeterprogramma's, zichtbaar is versterkt. Daarmee zijn de condities geschapen om de beoogde veranderingen in met name de bedrijfsvoering processen daadwerkelijk te realiseren.

Voorts stelt de accountant terecht dat wij als organisatie op het terrein van gewenste waarden verdere stappen te zetten hebben. Het CMT was en is zich daarvan bewust, en de uitkomsten van het medewerkers tevredenheidsonderzoek zijn daarin bevestigend.

Vanuit onze interventies ten aanzien van de onderdelen: 'basis op orde', 'personele capaciteit' en 'professionalisering en persoonlijk leiderschap' wordt richting en uitvoering gegeven aan de wijze waarop wij als ambtelijke organisatie wensen te werken. Het is een proces dat blijvend aandacht behoeft, uitgedragen dient te worden en gepraktiseerd. In zekere zin is het als lerende organisatie nooit afgerond en vraagt het van ons om vasthoudend te zijn.

Vandaar dat het CMT in gesprek met de medewerkers nadrukelijker kenbaar gaat maken, waar we wanneer als organisatie willen staan in de verdere professionalisering. Daarmee worden, waar nodig, de verwachtingen over en weer duidelijker, en geeft het houvast om de voortgang te volgen. Waarbij altijd oog wordt gehouden voor actualiteiten en ontwikkelingen die bijsturing nodig maken.

Vervolgprocedure / voortgang

Het accountantsverslag 2020 wordt in het bijzijn van de accountant toegelicht en besproken in de Financiële Auditcommissie van 16 juni 2021.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen